

Hallituksen esitys Eduskunnalle maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pariisissa vuonna 1972 tehdyn yleissopimuksen maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta. Yleissopimuksen peruslähtökohdaksi on ajatus siitä, että kansallinen kulttuuriperintö ja luonnonperintö on ihmiskunnan yhteistä maailmanperintöä, jonka arvokkaimman osan säilyttämiseksi koko kansainvälinen yhteisö on velvollinen yhteistyöhön.

Yleissopimuksen keskeisenä päämääränä on luoda kansainvälinen yhteistyö- ja avustusrjestelmä yleismaailmallisesti erityisen arvokkaan kulttuuri- ja luonnonperinnön yhteiseksi suojele-

miseksi. Sopimusvaltion on ensisijaisesti itse huolehdittava kulttuuri- ja luonnonperintönsä suojelemisesta kansallisten voimavarojensa mukaan. Tämä velvollisuus koskee yleissopimuksen mukaan myös sellaista kulttuuri- ja luonnonperintöä, jota ei välttämättä voida pitää yleismaailmallisesti erityisen arvokkaana.

Suomen osalta yleissopimus tulisi voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ratifioimiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unesco) yleiskokous hyväksyi Pariisissa pitämässään 17. istunnossa 16 päivänä marraskuuta 1972 pitkällisen valmistelutyön tuloksena *maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen*, joka allekirjoitettiin Pariisissa 23 päivänä marraskuuta 1972. Samassa istunnossa Unesco hyväksyi myös *kulttuuri- ja luonnonperinnön kansallista suojelemista koskevan suosituksen*, jonka Suomen Unesco-toimikunta on julkaissut suomeksi vuonna 1982 sarjassaan Unescon sopimuksia ja suosituksia (n:o 6).

Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 17 päivänä joulukuuta 1975. Nykyisellään yleissopimuksen osapuolina on noin 90 valtiota. Yleissopimus onkin siten varsin kattava sekä maantieteellisesti että kulttuurisesti. Pohjoismaista sopimuspuolia ovat Norja (1977), Tanska (1979) ja Ruotsi (1985), Islanti taas valmistele parhaillaan yleissopimuksen ratifioimista. Muista sopimusvaltioista mainittakoon muun muassa Yhdysvallat (1973), Iso-Britannia (1984) ja Kiina (1985). Suomi on tähän mennessä osallistunut yleissopimuksen osapuolten kokouksiin tarkkailijana kuten esimerkiksi Neuvostoliitto.

Yleissopimuksen ratifioimista ovat puoltaneet lausunnoissaan oikeusministeriö, opetusministeriö, valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö sekä museovirasto.

2. Yleissopimuksen merkitys

Yleissopimuksella on luotu uusi kansainvälinen käsite, *ihmiskunnan yhteinen maailmanperintö*. Yleissopimuksen periaatteiden mukaan koko kansainvälisen yhteisön on katsottava olevan vastuussa yleismaailmallisesti erityisen arvokkaiden kulttuuri- ja luonnonperintöön kuuluvien kansallisten kohteiden suojelemisesta. Yleissopimuksen tavoitteena oleva maailmanperintöön kuuluvien ainoalaatuisten ja korvaamattomien kohteiden suojeleminen sekä tuleville sukupolville välittäminen on nähtävä laajalti muun muassa teollisuusmaiden yhteisvastuullisuuden osoituksena kehitysmaita kohtaan, joiden alueilla etenkin muinaisten korkeakulttuurien useat huomattavat muistomerkit sijaitsevat.

Yleissopimus on ensimmäinen kansainvälinen sopimus, joka kattaa sekä kulttuuriperintöön että luonnonperintöön kuuluvien kohteiden suojelemisen.

Yleissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi on ennen kaikkea *kansainvälinen yhteistyö- ja avustusjärjestelmä*, jonka kautta varsinkin kehitysmaat voivat saada omien voimavarojensa lisäksi tarvittavaa apua maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön kuuluvien kohteidensa suojelemiseksi. Tämän järjestelmän mukaiset toimielimet ovat sopimusvaltioiden edustajista koostuva *Maailmanperintökomitea* sihteeristöineen sekä *Maailmanperintöraho*, jotka ovat molemmat toimineet vuodesta 1976 alkaen.

Maailmanperintökomitea pitää luetteloa yleismaailmallisesti erityisen arvokkaista kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelukohteista, *Maailmanperintöluetteloa*, sekä *Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloa*, johon voidaan tarvittaessa ottaa vakavassa vaarassa olevia suojelukohteita Maailmanperintöluettelosta. Näissä luetteloissa oleviin suojelukohteisiinsa sopimuspuolet voivat pyynnöstä saada Maailmanperintökomitealta kansainvälistä apua.

Maailmanperintöluetteloon kuuluu nykyisellään yli 200 suojelukohdetta, muun muassa Dubrovnikin vanhakaupunki Jugoslaviassa, Taj Mahalin mausoleumi Intiassa, Serengetin kansallispuisto Tansaniassa sekä Ecuadorin Galapagossaaret. Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon kuuluu tätä nykyä kuusi suojelukohdetta, muun muassa eräs luonnon- ja kulttuurihistoriallinen alue Senegalissa.

Myös Suomen on tarkoitus aikanaan esittää suojelukohteita Maailmanperintöluetteloon otettaviksi. Pohjoismaisia suojelukohteita on luette-

lossa toistaiseksi vain Norjasta neljä kohdetta, muun muassa Rørosin vanha kaivoskaupunki. Pohjoismaiden välillä on jo käyty keskusteluja kohteiden Maailmanperintöluetteloon esittämisen koordinoimiseksi, jotta ne parhaalla tavalla edustaisivat näille maille luonteenomaista kulttuuriperintöä.

Maailmanperintökomitea toimii ohjelmiansa ja hankkeidensa toteuttamiseksi läheisessä yhteistyössä eri kansainvälisten ja kansallisten, valtiollisten ja ei-valtiollisten järjestöjen kanssa, erityisesti Kulttuuriomaisuuden säilyttämisen ja entistämisen kansainvälisen tutkimuskeskuksen (ICROM), Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälisen neuvoston (ICOMOS) sekä Luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevan kansainvälisen liiton (IUCN) kanssa.

Suomelle voidaan yleissopimuksesta katsoa koituvan hyötyä ennen kaikkea siten, että maamme kulttuuri- ja luonnonperintö tulee kansainvälisesti tunnetuksi ja arvostetuksi maailmanperinnön osana. Lisäksi Suomi voi saada asiantuntija-apua sekä pääsee yleissopimuksen avulla hankkimaan tämän alan kansainvälistä tutkimus- ja yhteistyökokemusta.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Yleissopimuksen soveltamisalaaan liittyvät säännökset ovat muinaismuistolaisissa (295/63), rakennussuojelulaisissa (60/85), rakennuslaissa (370/58) ja -asetuksessa (266/59), luonnonsuojelulaisissa (71/23), kirkkolaissa (635/64) sekä valtion omistamien rakennusten suojelusta annetussa asetuksessa (480/85).

Ahvenanmaan maakunnassa on osittain oma kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskeva itsehallinnollinen lainsäädäntönsä.

Nykyisen lainsäädäntömme, joka koskee sekä julkisessa että yksityisessä omistuksessa olevaa kulttuuri- ja luonnonperintöä, on katsottava kattavan hyvin ne velvollisuudet, jotka yleissopimuksen osapuoleksi tulemisesta Suomelle aiheutuvat kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisen osalta.

Yleissopimuksen osapuoleksi tuleminen velvoittaisi Suomea määrittämään suojelukohteet, suojelemaan ja esittelemään niitä, liittämään ne yleiseen suunnitteluun, järjestämään niitä koskevan hallinnon sekä edistämään niitä koskevia tieteellistä tutkimusta ja menetelmiä sekä kehittämään lainsäädännöllisiä ja taloudellisia toimen-

piteitä tällä alalla. Yleissopimuksen mukainen kansainvälinen toiminta merkitsee puolestaan Suomelle muun muassa toisille sopimusvaltioille annettavaan asiantuntija-apuun osallistumista sekä toisaalta myös näiltä mailta saatavaa asiantuntija-apua samoin kuin maamme suojelukohdeiden inventointia Maailmanperintöluetteloa varten.

Kulttuuri- ja luonnonperinnön suojeluun liittyviä tehtäviä hoitavia viranomaisia ovat Suomessa opetusministeriö, ympäristöministeriö, museovirasto, lääninhallitukset sekä Ahvenanmaan maakunnan samoin kuin kuntien asianomaiset toimielimet. Tältä osin ei yleissopimuksesta aiheudu tarvetta organisatorisiin muutoksiin.

Tarkoitus on, että asetuksella oikeutettaisiin valtioneuvosto asianomaisen ministeriön esittelyä tekemään esitys Suomessa sijaitsevien suojelukohdeiden ottamisesta Maailmanperintöluetteloon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Yleissopimuksen sisältö

I. Kulttuuri- ja luonnonperinnön määritelmät (1—3 artikla). Yleissopimuksen 1 artiklassa tarkemmin määriteltyä yleismaailmallisesti erityisen arvokasta *kulttuuriperintöä* voivat olla muun muassa rakennusmuistomerkit, rakennusryhmät samoin kuin ihmisen taikka luonnon ja ihmisen yhteisesti luomat teokset sekä erinäiset alueet, mukaan lukien arkeologiset paikat.

Yleissopimuksen 2 artiklassa tarkemmin määriteltyä yleismaailmallisesti erityisen arvokasta *luonnonperintöä* voivat puolestaan olla erilaiset luonnonmuodostumat tai muodostumaryhmät samoin kuin uhanalaisten eläin- ja kasvilajien elinympäristöt sekä muut luonnontilaiset paikat ja luonnonalueet.

II. Kulttuuri- ja luonnonperinnön kansallinen suojeleminen sekä kansainvälinen suojeleminen (4—7 artikla). Velvollisuus huolehtia kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämisestä, suojelemisesta, säilyttämisestä, esittelemisestä sekä tuleville

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Yleissopimuksen osapuolten on suoritettava Maailmanperintörahaan jäsenmaksuus, jonka määrä on enintään 1 % asianomaisen sopimusvaltion Unescolle suoritettavasta maksuosuudesta. Suomen maksuus olisi nykyisellään noin 44 000 markkaa vuodessa. Tämä meno suoritettaisiin opetusministeriön momentilta 29.98.66 (kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot). Sopimusmääräysten mukaan myös vapaaehtoisten lisämaksuuksien suorittaminen on mahdollista.

Yleissopimuksessa tarkoitettujen suojelukohdeiden hankkimisesta, ylläpitämisestä, kunnostamisesta ja esittelemisestä saattaa valtiolle aiheutua välillisesti vielä sellaisia huomattaviakin lisäkustannuksia, joiden määrät ovat selvitettävissä vasta asianomaisten suojeluhankkeiden yhteydessä. Näitä menoja koskevat määrärahaehdotukset tulevat valtion tulo- ja menoarvioesityksessä eduskunnan käsiteltäviksi asianmukaisessa järjestyksessä.

sukupolville välittämisestä kuuluu yleissopimuksen 4 artiklan nojalla ensisijaisesti sille valtiolle, jonka alueella suojelukohde sijaitsee. Asianomaisen valtion tulee tehdä tämän johdosta kaikki voitavansa, turvautuen kaikkiin omiin voimavaroihinsa sekä tarvittaessa kaikkeen saatavissa olevaan, etenkin taloudelliseen, taiteelliseen, tieteelliseen ja tekniseen kansainväliseen apuun ja yhteistyöhön. Näiden päämäärien saavuttamiseksi sopimusvaltiot sitoutuvat yleissopimuksen 5 artiklan mukaan

— omaksumaan sellaisen yleispolitiikan, jolla pyritään luomaan kulttuuri- ja luonnonperinnölle tehtävä yhteisön elämässä sekä yhdistämään tämän perinnön suojeleminen yleissuunnitelmaan,

— asettamaan kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi asianmukaiset toimielimet alueelleen,

— kehittämään tieteellisten ja teknisten selvitysten ja tutkimuksen tekemistä sekä luomaan sellaisia toimintamenetelmiä, jotka edesauttavat

valtiota torjumaan kulttuuri- ja luonnonperintöään uhkaavat vaarat,

— ryhtymään asianmukaisiin lainsäädännöllisiin, tieteellisiin, teknisiin, hallinnollisiin ja varainhoidollisiin toimiin sanotun perinnön suojelemiseksi, sekä

— edistämään kansallisten tai alueellisten koulutuskeskusten perustamista tai kehittämistä kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi sekä kannustamaan tämän alan tieteellistä tutkimusta.

Sopimusvaltiot tunnustavat 6 artiklan 1 kappaleessa, että yleissopimuksessa tarkoitettu kulttuuri- ja luonnonperintö on maailmanperintöä, jonka suojelemiseksi koko kansainvälinen yhteisö on velvollinen yhteistyöhön. Yleissopimuksen 6 artiklan 2 kappaleessa sopimusvaltiot sitoutuvat antamaan apuaan Maailmanperintöluettelossa tai Uhanalaisen maailmanperinnön luettelossa olevan kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämiseksi, suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja esittelemiseksi, jos ne sopimusvaltiot, joiden alueella suojelukohde sijaitsee, tätä pyytävät. Sopimusvaltio sitoutuu 6 artiklan 3 kappaleessa olemaan ryhtymättä tahallisiin toimiin, jotka voivat välittömästi tai välillisesti vahingoittaa toisen sopimusvaltion alueella sijaitsevaa kulttuuri- ja luonnonperintöä.

Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön kansainvälinen suojelu tarkoittaa yleissopimuksen 7 artiklan mukaan sellaisen *kansainvälisen yhteistyö- ja avustusjärjestelmän* luomista, jonka tarkoituksena on tukea sopimusvaltioita niiden pyrkimyksissä tämän perinnön määrittämiseksi ja säilyttämiseksi.

III. *Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea (8—14 artikla)*. Yleissopimuksella on perustettu 8 artiklan nojalla Unescon yhteyteen yleismaailmallisesti erityisen arvokkaan kulttuuri- ja luonnonperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea, *Maailmanperintökomitea*. Se koostuu nykyisellään 21 sopimusvaltiosta, jotka valitaan Unescon yleiskokouksen jokaisen säännönmukaisen istunnon aikana pidettävässä *sopimusvaltioiden yleisistunnossa*. Maailmanperintökomitean jäsenten valinnassa on otettava huomioon maailman eri alueiden ja kulttuurien tasapuolinen edustus. Komitean jäsenten toimikausi kestää kolme istuntokautta kerrallaan (9 artikla).

Sopimusvaltioiden tulee toimittaa 11 artiklan mukaisesti Maailmanperintökomitealle mahdollisuuksiensa mukainen *inventointi*, jota ei kuitenkaan ole pidettävä tyhjentävänä, sellaista alue-

laan sijaitsevista kulttuuri- ja luonnonperintöön kuuluvista suojelukohdeista, jotka soveltuvat otettaviksi *Maailmanperintöluetteloon*. Maailmanperintökomitea ottaa inventointien pohjalta tähän luetteloon ne suojelukohdeet, jotka komitea katsoo vahvistamallaan perusteilla yleismaailmallisesti erityisen arvokkaiksi. Kohteen ottaminen Maailmanperintöluetteloon vaatii asianomaisen sopimusvaltion suostumuksen. Ajanmukainen luettelo toimitetaan jakeluun vähintään joka toinen vuosi.

Maailmanperintökomitea ylläpitää lisäksi olosuhteiden vaatiessa erityistä luetteloa, *Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloa*, niistä Maailmanperintöluettelossa olevista suojelukohdeista, joiden säilyttämiseksi on ryhdyttävä laajakantoisiin toimiin ja joiden hyväksi on pyydetty apua yleissopimuksen mukaisesti. Luetteloon saa ottaa ainoastaan sellaisia suojelukohdeita, joita uhkaavat vakavat ja erityiset vaarat, kuten esimerkiksi häviämishuhka, laajakantoiset julkiset tai yksityiset hankkeet, aseellisen selkkauksen alkaminen tai uhka taikka suuronnettomuudet ja luonnonmullistukset. Maailmanperintökomitea voi milloin tahansa kiireellisen tarpeen ilmetessä ottaa uuden suojelukohteen Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon ja julkaista tällaisen lisäyksen välittömästi.

Maailmanperintökomitea määrittelee ne perusteet, joilla suojelukohde voidaan ottaa Maailmanperintöluetteloon ja Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon. Ennen kuin komitea hylkää pyynnön suojelukohteen ottamisesta jompaan kumpaan luetteloon, sen on neuvoteltava sen sopimusvaltion kanssa, jonka alueella kohde sijaitsee. Maailmanperintökomitea koordinoi ja kannustaa asianomaisten valtioiden suostumuksella edellä mainittujen luetteloiden laatimiseksi tarpeellisia selvityksiä ja tutkimusta.

Sen seikan, että jotakin suojelukohdetta ei ole otettu Maailmanperintöluetteloon tai Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon, ei ole millään tavoin katsottava merkitsevän sitä, ettei kyseinen kulttuuri- tai luonnonkohde olisi yleismaailmallisesti erityisen arvokas muista kuin sanottuihin luetteloihin ottamisesta johtuvista syistä (12 artikla).

Yleissopimuksen 13 artiklan mukaan Maailmanperintökomitea käsittelee ne sopimusvaltioiden pyynnöt, jotka koskevat kansainvälistä apua edellä mainituissa luetteloissa oleville tai niihin otettaviksi soveltuville kohteille. Pyyntöjen tarkoituksena voi olla näiden kohteiden suojelemisen, säilyttämisen, esittelemisen tai elvyttämisen

varmistaminen. Pyynnöt voivat koskea lisäksi suojelukohteiden määrittämistä, milloin alustavat tutkimukset ovat osoittaneet lisätutkimukset aiheelliseksi.

Maailmanperintökomitea päättää kansainvälistä apua koskevien pyyntöjen vaatimista toimista sekä tarvittaessa määrittelee suojelukohteiden luonteen ja laajuuden sekä antaa omasta puolestaan oikeutuksen asianomaisen hallituksen kanssa sovittaville tarpeellisille järjestelyille. Maailmanperintökomitea määrittää toimiensa tärkeysjärjestyksen ottamalla huomioon suojelukohteen merkityksen maailman kulttuuri- ja luonnonperinnölle, tarpeen antaa kansainvälistä apua suojelukohteelle, joka parhaiten edustaa jotakin luonnonympäristöä taikka maailman kansojen ominaispiirteitä ja historiaa, suoritettavan työn kiireellisuuden, uhanalaisten suojelukohteiden sijaintivaltioiden käytettävissä olevat voimavarat sekä erityisesti sen, missä määrin asianomaiset valtiot pystyvät omin avuin suojelemaan näitä kohteita. Maailmanperintökomitea julkaisee luetteloa niistä suojelukohteista, joille kansainvälistä apua on annettu.

Maailmanperintökomitean päätökset on tehtävä läsnäolevien ja äänestykseen osallistuvien jäsenten kahden kolmasosan enemmistöllä. Komitea on päätösvaltainen, kun sen jäsenten enemmistö on läsnä. Maailmanperintökomiteaa avustaa Unescon pääjohtajan nimittämä sihteeristö. Pääjohtaja laadituttaa komitean asiakirjat ja komitean kokousten työjärjestyksen sekä vastaa komitean päätösten toteuttamisesta (14 artikla).

IV. *Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelurahasto (15—18 artikla).* Yleissopimuksen 15 artiklan nojalla on perustettu yleismaailmallisesti erityisen arvokkaan maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelurahasto, *Maailmanperintörahasto*, joka toimii sääderahastona Unescon talousohjessäännön määräysten mukaisesti. Rahaston varat koostuvat pääasiassa sopimusvaltioiden pakollisista ja vapaaehtoisista jäsenmaksuosuuksista samoin kuin eri julkisista ja yksityisistä lähteistä saatavista avustuksista ja lahjoituksista sekä rahaston hyväksi järjestetyistä keräyksistä ja tilaisuuksista. Maailmanperintörahastoon suoritettuja osapuolten maksuosuuksia sekä muunlaista Maailmanperintökomitean käytettäväksi asetettua apua voidaan käyttää ainoastaan komitean määrittelemiin tarkoituksiin.

Yleissopimuksen 16 artiklan 1 kappaleen mukaisesti sopimusvaltion on suoritettava joka toinen vuosi Maailmanperintörahastoon jäsenmaksuosuus, jonka määrän, kaikkiin sopimusvaltio-

hin sovellettavana yhtäläisenä prosenttiosuutena, vahvistaa Unescon yleiskokouksen istuntojen aikana kokoontuva sopimusvaltioiden yleisistunto. Sopimusvaltion pakollinen maksuosuus saa olla enintään 1 % asianomaisen maan Unescolle suoritettavasta jäsenmaksuosuudesta.

Valtio voi kuitenkin antaa yleissopimuksen osapuoleksi tullessaan 16 artiklan 2 kappaleen mukaisen *selityksen* siitä, ettei se sitoudu pakollisen maksuosuuden suorittamiseen. Jotta Maailmanperintökomitea voisi suunnitella toimintansa tehokkaasti, on selityksen antaneen sopimusvaltion 16 artiklan 4 kappaleen mukaan kuitenkin suoritettava vapaaehtoinen maksuosuutensa säännöllisesti, vähintään joka toinen vuosi, ja tämänkin maksuosuuden tulisi olla vähintään samansuuruinen kuin asianomaisen maan laskemallinen pakollinen maksuosuus.

Sopimusvaltioiden tulee 17 artiklan mukaan harkita tai edistää sellaisten kansallisten, julkisten tai yksityisten, säätiöiden tai yhdistysten perustamista, joiden tarkoituksena on hankkia lahjoituksia yleissopimuksessa tarkoitettun kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista varten.

Yleissopimuksen 18 artiklan mukaan sopimusvaltioiden tulee antaa apuaan kansainvälisille varainkeruukampanjoille, joita järjestetään Unescon alaisuudessa Maailmanperintökomitean hyväksi. Niiden tulee lisäksi edesauttaa keräyksiä, joita yleissopimuksessa mainitut toimielimet järjestävät tätä tarkoitusta varten.

V. *Kansainvälistä apua koskevat ehdot ja menettelytavat (19—26 artikla).* Sopimusvaltio voi 19 artiklan mukaisesti pyytää *kansainvälistä apua* alueellaan sijaitsevaa yleismaailmallisesti erityisen arvokasta kulttuuri- ja luonnonperintöä varten. Yleissopimuksen mukaista kansainvälistä apua voidaan pääsääntöisesti myöntää vain sellaista suojelukohtetta varten, jonka Maailmanperintökomitea on päättänyt tai voi päättää otettavaksi Maailmanperintöluetteloon taikka Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon (20 artikla).

Yleissopimuksen 21 artiklan mukaisesti pyynnöstä tulee ilmetä suunnitteilla oleva hanke, sen vaatimat työt ja niiden arvioidut kustannukset, hankkeen kiireellisyys, sekä perustelut siihen, mikseivät apua pyytävän valtion omat voimavarat riitä kattamaan kaikkia kustannuksia.

Maailmanperintökomitean tulee antaa etusija pyynnöille, jotka koskevat suuronnettomuuksia tai luonnonmullistuksia näiden mahdollisesti vaatimien töiden kiireellisyyden vuoksi sekä käsitellä ne välittömästi. Maailmanperintökomitealla

on *vararahasto* tällaisia odottamattomia menoja varten.

Maailmanperintökomitea voi 22 artiklan mukaan myöntää apua

— selvityksinä, jotka koskevat Maailmanperintöluetteloon tai Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon otettujen kohteiden suojelemisesta aiheutuvia taiteellisia, tieteellisiä ja teknisiä ongelmia,

— asiantuntijoiden, teknisen henkilöstön ja ammattitaitoisen työvoiman hankkimisena,

— henkilökunnan ja asiantuntijoiden kaikilla tasoilla tapahtuvana koulutuksena kohteiden suojelemista koskeviin tehtäviin,

— välineistön toimittamisena,

— matalakorkoisina tai korottomina lainoina, sekä

— poikkeustapauksissa ja erityisistä tukien myöntämisenä.

Maailmanperintökomitea voi antaa kansainvälistä apua myös kansallisille tai alueellisille koulutuskeskuksille, joissa valmennetaan henkilökuntaa ja erikoistyövoimaa kulttuuri- ja luonnonperintöä koskeviin tehtäviin (23 artikla).

Laajakantoisen kansainvälisen avun on 24 artiklan mukaan perustuttava yksityiskohtaisiin tieteellisiin, taloudellisiin ja teknisiin selvityksiin, joissa on myös tutkittava keinoja asianomaisessa sopimusvaltiossa tarjolla olevien voimavarojen tarkoituksenmukaiseksi käyttämiseksi. Yleissopimuksen 25 artiklassa tähdennetään, että kansainvälinen yhteisö suorittaa pääsääntöisesti ainoastaan osan välttämättömien töiden aiheuttamista kustannuksista. Kansainvälistä apua saavan sopimusvaltion oman osuuden on siten oltava olennainen osa ohjelmaan tai hankkeeseen käytettävistä voimavaroista, paitsi milloin sen omat voimavarat eivät tähän riitä.

Maailmanperintökomitean ja vastaanottajavaltion tulee tekemässään sopimuksessa vahvistaa avustettavan ohjelman tai hankkeen toteuttamisehdot. Kansainvälistä apua saavan sopimusvaltion on jatkettava kohteiden suojelemista, säilyttämistä ja esittelemistä tällaisessa sopimuksessa asetettujen ehtojen mukaisesti (26 artikla).

VI. *Kasvatuseritykset (27 ja 28 artikla)*. Sopimusvaltioiden on pyrittävä kaikin asianmukaisin keinoin sekä erityisesti *kasvatus-* ja *tiedotuseritykset* lujittamaan kansalaistensa arvontoa ja kunnioitusta yleissopimuksessa määriteltyä kulttuuri- ja luonnonperintöä kohtaan. Valtion on laajalti tiedotettava kansalaisilleen tätä perintöä uhkaavista vaaroista sekä yleissopimuksen pää-

määrien mukaisista toteuttamistoimista (27 artikla).

Yleissopimuksen mukaista kansainvälistä apua saavien valtioiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin tehdäkseen tunnetuksi sen suojelukohteen merkityksen, jota varten apua on saatu, sekä sen osuuden, joka tällaisella avulla on ollut (28 artikla).

VII. *Kertomukset (29 artikla)*. Sopimusvaltioiden tulee Unescon yleiskokouksille toimitettavissa kertomuksissaan tehdä selkoa antamistaan säädöksistä ja hallinnollisista määräyksistä sekä muista toimenpiteistä, joihin ne ovat ryhtyneet yleissopimuksen soveltamiseksi, sekä antaa yksityiskohtaisia tietoja alalla saaduista kokemuksista. Nämä kertomukset annetaan tiedoksi Maailmanperintökomitealle, joka puolestaan antaa kertomuksen toiminnastaan Unescon yleiskokouksen jokaisessa säännönmukaisessa istunnossa.

VIII. *Loppumääräykset (30—38 artikla)*. Yleissopimuksessa on tavanomaiset määräykset sopimuskielistä (30 artikla), ratifioimisesta, hyväksymisestä ja liittymisestä (31 ja 32 artikla), voimaantulosta (33 artikla), soveltamisalasta (34 artikla), irtisanomisesta (35 artikla), sopimusasiakirjojen tallettamisesta (36 ja 38 artikla) sekä yleissopimuksen tarkistamisesta (37 artikla).

Ahvenanmaan maakunnalle on 34 artiklan b kohdan mukaisesti tiedotettava yleissopimuksen määräyksistä ja annettava suositus niiden hyväksymiseksi myös maakunnassa.

2. Selitys ja voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi sitoutuisi yleissopimuksen 16 artiklan 1 kappaleen mukaisen pakollisen jäsenmaksuosuuden suorittamiseen eikä antaisi 16 artiklan 2 kappaleen mukaisista *selitystä*, jolla sitoutuminen pakollisen maksuosuuden suorittamiseen voitaisiin poissulkea. Sitoutuminen pakollisen maksuosuuden suorittamiseen — kuten on tehnyt valtaosa sopimusvaltioista, muun muassa Ruotsi — on edullisempaa, koska maksuosuuksia koskevat prosenttimäärät vahvistetaan sopimuspuolten yleisistunnoissa, joiden päätöksentekoon voivat tältä osin osallistua vain pakollista maksuosuutta suorittavat sopimusvaltiot. Lisäksi yleissopimuksen 16 artiklan 4 kappaleen mukaan vapaaehtoinen maksuosuus olisi määrältään joka tapauksessa samansuuruisen kuin laskelmallinen pakollinen maksuosuuskin.

Yleissopimus on tarkoitus ratifioida niin pian kuin eduskunta on sen hyväksynyt. Yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ratifioimiskirja on talletettu Unescon pääjohtajan huostaan.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Yleissopimuksen mukaisen pakollisen jäsenmaksuosuuden suorittamisesta Maailmanperintörahoon aiheutuu valtiolle pysyvä vuotuinen meno. Yleissopimuksesta johtuva velvollisuus

huolehtia maamme suojelukohteista saattaa lisäksi aiheuttaa valtiolle huomattaviakin vuotuisia kustannuksia, joiden suuruutta ei kuitenkaan tässä vaiheessa voida vielä arvioida. Näiltä osin eduskunnan suostumus on tarpeen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Pariisissa 23 päivänä marraskuuta 1972 tehdyn maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Paavo Väyrynen*

(Suomennos)

YLEISSOPIMUS

maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous, kokoontuneena 17. istuntoonsa Pariisissa 17 päivästä lokakuuta 21 päivään marraskuuta 1972,

toteaa, että kulttuuriperintöön ja luonnonperintöön kohdistuu kasvava tuhoutumisen uhka, mikä johtuu tavanomaisten rappeuttavien tekijöiden lisäksi myös sellaisista yhteiskunnallisten ja taloudellisten olojen muutoksista, jotka pahentavat vahinkoa tai tuhoa entisestään,

katsoo, että jonkin kulttuuri- tai luonnonperinnön osan rappeutuminen tai katoaminen merkitsee maailman kaikille kansakunnille kuuluvan perinnön haitallista köyhtymistä,

katsoo, että tämän perinnön suojeleminen kansallisella tasolla jää usein puutteelliseksi sen edellyttämien voimavarojen määrän sekä suojeltavan kohteen sijaintimaan riittämättömien taloudellisten, tieteellisten ja teknisten voimavarojen takia,

palauttaa mieliin, että perussääntönsä mukaan järjestö ylläpitää, lisää sekä jakaa tietoja varmistamalla yleismaailmallisen perinnön säilyttämisen ja suojelemisen sekä suosittelemalla asianomaisille kansakunnille tätä tarkoittavia kansainvälisiä yleissopimuksia,

katsoo, että kulttuuri- ja luonnonarvoja koskevat nykyiset kansainväliset yleissopimukset, suositukset ja päätökset osoittavat, miten tärkeää maailman kaikille kansoille on näiden ainoalaatuisten ja korvaamattomien kohteiden vaaliminen, kuuluivatpa ne mille kansalle tahansa,

katsoo, että osa kulttuuri- tai luonnonperintöä on erityisen arvokasta, minkä vuoksi se täytyy säilyttää osana ihmiskunnan yhteistä maailmanperintöä,

CONVENTION

for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization meeting in Paris from 17 October to 21 November 1972, at its seventeenth session,

Noting that the cultural heritage and the natural heritage are increasingly threatened with destruction not only by the traditional causes of decay, but also by changing social and economic conditions which aggravate the situation with even more formidable phenomena of damage or destruction,

Considering that deterioration or disappearance of any item of the cultural or natural heritage constitutes a harmful impoverishment of the heritage of all the nations of the world,

Considering that protection of this heritage at the national level often remains incomplete because of the scale of the resources which it requires and of the insufficient economic, scientific and technical resources of the country where the property to be protected is situated,

Recalling that the Constitution of the Organization provides that it will maintain, increase and diffuse knowledge, by assuring the conservation and protection of the world's heritage, and recommending to the nations concerned the necessary international conventions,

Considering that the existing international conventions, recommendations and resolutions concerning cultural and natural property demonstrate the importance, for all the peoples of the world, of safeguarding this unique and irreplaceable property, to whatever people it may belong,

Considering that parts of the cultural or natural heritage are of outstanding interest and therefore need to be preserved as part of the world heritage of mankind as a whole,

katsoo, että yleismaailmallisesti erityisen arvokasta kulttuuri- ja luonnonperintöä uhkaavien uusien vaarojen suuruuden ja vakavuuden vuoksi on kansainvälisen yhteisön velvollisuutena yhteisesti osallistua tämän perinnön suojelemiseen antamalla yhteistä apua, joka tosin ei korvaa asianomaisen valtion omia toimia, mutta täydentää niitä tehokkaasti,

katsoo, että tätä tarkoitusta varten on välttämätöntä hyväksyä uusia sopimusmääräyksiä laatimalla yleissopimus, jolla luodaan vakinainen, nykyaikaisten tieteellisten menetelmien mukainen tehokas järjestelmä yleismaailmallisesti erityisen arvokkaan kulttuuri- ja luonnonperinnön yhteiseksi suojelemiseksi,

päätettyään 16. istunnossaan, että tästä asiasta olisi aiheellista laatia kansainvälinen yleissopimus,

hyväksyy tänä 16 päivänä marraskuuta 1972 tämän yleissopimuksen.

I. Kulttuuri- ja luonnonperinnön määritelmät

1 artikla

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan ”kulttuuriperinnöllä” seuraavaa:

rakennusmuistomerkit: rakennustaiteen teokset, monumentaalisen veisto- ja maalaustaiteen teokset, arkeologiset kohteet tai rakennelmat, piirtokirjoitukset, luola-asumukset sekä muut kohteet, jotka ovat historian, taiteen tai tieteen kannalta yleismaailmallisesti erityisen arvokkaita;

rakennusryhmät: erillisten tai toisiinsa liittyvien rakennusten ryhmät, jotka ovat arkkitehtuurinsa, yhtenäisyytensä tai maisemallisen sijaintinsa takia historian, taiteen tai tieteen kannalta yleismaailmallisesti erityisen arvokkaita;

paikat: ihmisen taikka luonnon ja ihmisen yhteisesti luomat teokset sekä alueet mukaan lukien arkeologiset paikat, jotka ovat historialliselta, esteettiseltä, etnologiselta tai antropologiselta kannalta yleismaailmallisesti erityisen arvokkaita.

2 artikla

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan ”luonnonperinnöllä” seuraavaa:

elottomat ja elolliset luonnonmuodostumat tai muodostumaryhmät, jotka ovat esteettiseltä tai tieteelliseltä kannalta yleismaailmallisesti erityisen arvokkaita;

Considering that, in view of the magnitude and gravity of the new dangers threatening them, it is incumbent on the international community as a whole to participate in the protection of the cultural and natural heritage of outstanding universal value, by the granting of collective assistance which, although not taking the place of action by the State concerned, will serve as an effective complement thereto,

Considering that it is essential for this purpose to adopt new provisions in the form of a convention establishing an effective system of collective protection of the cultural and natural heritage of outstanding universal value, organized on a permanent basis and in accordance with modern scientific methods,

Having decided, at its sixteenth session, that this question should be made the subject of an international convention,

Adopts this sixteenth day of November 1972 this Convention.

I. Definitions of the cultural and the natural heritage

Article 1

For the purposes of this Convention, the following shall be considered as "cultural heritage":

monuments: architectural works, works of monumental sculpture and painting, elements or structures of an archaeological nature, inscriptions, cave dwellings and combinations of features, which are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;

groups of buildings: groups of separate or connected buildings which, because of their architecture, their homogeneity or their place in the landscape, are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;

sites: works of man or the combined works of nature and of man, and areas including archaeological sites which are of outstanding universal value from the historical, aesthetic, ethnological or anthropological points of view.

Article 2

For the purposes of this Convention, the following shall be considered as "natural heritage":

natural features consisting of physical and biological formations or groups of such formations, which are of outstanding universal value from the aesthetic or scientific point of view;

geologiset ja fysiografiset muodostumat sekä tarkoin rajatut alueet, jotka ovat tieteen tai luonnonsuojelun kannalta yleismaailmallisesti erityisen arvokkaiden uhanalaisten eläin- ja kasvilajien elinympäristönä;

luonnontilaiset paikat tai tarkoin rajatut luonnonalueet, jotka ovat tieteen, luonnonsuojelun tai luonnonkauneuden kannalta yleismaailmallisesti erityisen arvokkaita.

3 artikla

Tämän yleissopimuksen osapuolena olevan valtion asiana on määrittää ja rajata alueellaan sijaitsevat edellä 1 ja 2 artiklassa mainitut eri kohteet.

II. Kulttuuri- ja luonnonperinnön kansallinen suojeleminen sekä kansainvälinen suojeleminen

4 artikla

Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio tunnustaa, että velvollisuus huolehtia 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen ja alueellaan sijaitsevan kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämisestä, suojelemisesta, säilyttämisestä, esittelemisestä sekä tuleville sukupolville välittämisestä kuuluu ensisijaisesti asianomaiselle valtiolle. Se tekee tämän johdosta kaiken voitavansa, turvautuen kaikkiin omiin voimavaroihinsa sekä tarvittaessa kaikkeen saatavissa olevaan, etenkin taloudelliseen, taiteelliseen, tieteelliseen ja tekniseen kansainväliseen apuun ja yhteistyöhön.

5 artikla

Varmistaakseen alueellaan sijaitsevan kulttuuri- ja luonnonperinnön tehokkaan ja aktiivisen suojelemisen, säilyttämisen ja esittelemisen tämän yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot pyrkivät mahdollisuuksiensa mukaan sekä asianomaiselle maalle soveltuvalla tavalla:

a) omaksumaan sellaisen yleispolitiikan, jolla on tarkoitus luoda kulttuuri- ja luonnonperinnölle tehtävä yhteisön elämässä sekä yhdistää tämän perinnön suojele yleissuunnitteluun;

b) asettamaan kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja esittelemiseksi yhden tai useamman toimielimen alueilleen, joilla tällaista toimielintä ei ole, asianmukaisine henkilökuntineen sekä tehtävien edellyttämien varoineen;

geological and physiographical formations and precisely delineated areas which constitute the habitat of threatened species of animals and plants of outstanding universal value from the point of view of science or conservation;

natural sites or precisely delineated natural areas of outstanding universal value from the point of view of science, conservation or natural beauty.

Article 3

It is for each State Party to this Convention to identify and delineate the different properties situated on its territory mentioned in Articles 1 and 2 above.

II. National protection and international protection of the cultural and natural heritage

Article 4

Each State Party to this Convention recognizes that the duty of ensuring the identification, protection, conservation, presentation and transmission to future generations of the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 and situated on its territory, belongs primarily to that State. It will do all it can to this end, to the utmost of its own resources and, where appropriate, with any international assistance and co-operation, in particular, financial, artistic, scientific and technical, which it may be able to obtain.

Article 5

To ensure that effective and active measures are taken for the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage situated on its territory, each State Party to this Convention shall endeavour, in so far as possible, and as appropriate for each country:

(a) to adopt a general policy which aims to give the cultural and natural heritage a function in the life of the community and to integrate the protection of that heritage into comprehensive planning programmes;

(b) to set up within its territories, where such services do not exist, one or more services for the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage with an appropriate staff and possessing the means to discharge their functions;

c) kehittämään tieteellisiä ja teknisiä selvityksiä ja tutkimusta sekä luomaan sellaisia toimintamenetelmiä, jotka edesauttavat valtiota torjumaan kulttuuri- tai luonnonperintöään uhkaavat vaarat;

d) ryhtymään asianmukaisiin lainsäädännöllisiin, tieteellisiin, teknisiin, hallinnollisiin ja varainhoidollisiin toimiin tämän perinnön määrittämiseksi, suojelemiseksi, säilyttämiseksi, esittelemiseksi ja elvyttämiseksi; sekä

e) edistämään kansallisten tai alueellisten koulutuskeskusten perustamista tai kehittämistä kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja esittelemiseksi sekä kannustamaan tämän alan tieteellistä tutkimusta.

(c) to develop scientific and technical studies and research and to work out such operating methods as will make the State capable of counteracting the dangers that threaten its cultural or natural heritage;

(d) to take the appropriate legal, scientific, technical, administrative and financial measures necessary for the identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of this heritage; and

(e) to foster the establishment or development of national or regional centres for training in the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage and to encourage scientific research in this field.

6 artikla

1. Kunnioittaen täysin niiden valtioiden itsemääräämisoikeutta, joiden alueella 1 ja 2 artiklassa mainittu kulttuuri- ja luonnonperintö sijaitsee sekä loukkaamatta kansallisen lainsäädännön mukaista omistusoikeutta tämän yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot tunnustavat, että tällainen perintö on maailmanperintöä, jonka suojelemiseksi koko kansainvälinen yhteisö on velvollinen yhteistyöhön.

2. Sopimusvaltiot sitoutuvat tämän yleissopimuksen mukaisesti antamaan apuaan 11 artiklan 2 ja 4 kappaleessa tarkoitettun kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämiseksi, suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja esittelemiseksi, jos ne valtiot, joiden alueella se sijaitsee, tätä pyytävät.

3. Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio sitoutuu olemaan ryhtymättä tahallisiin toimiin, jotka saattaisivat välittömästi tai välillisesti vahingoittaa sitä 1 ja 2 artiklassa tarkoitettua kulttuuri- ja luonnonperintöä, joka sijaitsee tämän yleissopimuksen osapuolina olevien muiden valtioiden alueella.

7 artikla

Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön kansainvälinen suojelu tarkoittaa tässä yleissopimuksessa sellaisen kansainvälisen yhteistyö- ja avustusjärjestelmän luomista, jonka tarkoituksena on tukea tämän yleissopimuksen osapuolina olevia valtioita niiden pyrkimyksissä tämän perinnön säilyttämiseksi ja määrittämiseksi.

Article 6

1. Whilst fully respecting the sovereignty of the States on whose territory the cultural and natural heritage mentioned in Articles 1 and 2 is situated, and without prejudice to property rights provided by national legislation, the States Parties to this Convention recognize that such heritage constitutes a world heritage for whose protection it is the duty of the international community as a whole to co-operate.

2. The States Parties undertake, in accordance with the provisions of this Convention, to give their help in the identification, protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage referred to in paragraphs 2 and 4 of Article 11 if the States on whose territory it is situated so request.

3. Each State Party to this Convention undertakes not to take any deliberate measures which might damage directly or indirectly the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 situated on the territory of other States Parties to this Convention.

Article 7

For the purpose of this Convention, international protection of the world cultural and natural heritage shall be understood to mean the establishment of a system of international co-operation and assistance designed to support States Parties to the Convention in their efforts to conserve and identify that heritage.

III. *Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea*

8 artikla

1. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yhteyteen perustetaan täten yleismaailmallisesti erityisen arvokkaan kulttuuri- ja luonnonperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea, nimeltään "Maailmanperintökomitea". Se koostuu yleissopimuksen 15 sopimusvaltiosta, jotka yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot valitsevat yleisistunnessaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen säännönmukaisen istunnon aikana. Komitean jäsenvaltioiden lukumääräksi tulee 21 siitä järjestön yleiskokouksen säännönmukaisesta istunnosta lukien, joka pidetään sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut vähintään 40 valtion osalta voimaan.

2. Komitean jäsenten valinnan on taattava maailman eri alueiden ja kulttuurien tasapuolinen edustus.

3. Komitean kokouksissa voivat olla läsnä neuvonantajina Kulttuuriomaisuuden säilyttämisen ja entistämisen kansainvälisen tutkimuskeskuksen (ICCROM) edustaja, Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälisen neuvoston (ICOMOS) edustaja sekä Luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevan kansainvälisen liiton (IUCN) edustaja, joiden lisäksi yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot voivat yleisistunnessaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen säännönmukaisen istuntojen aikana pyytää edustajia muista hallitustenvälisistä tai ei-valtiollisista järjestöistä, joilla on samanlaiset päämäärät.

9 artikla

1. Maailmanperintökomitean jäsenvaltioiden toimikausi kestää sen yleiskokouksen säännönmukaisen istunnon päättymisestä, jonka aikana ne on valittu, yleiskokouksen kolmantena seuraavan säännönmukaisen istunnon päättymiseen.

2. Ensimmäisessä vaalissa nimetyistä jäsenistä yhden kolmasosan toimikausi kuitenkin päättyy ensimmäisen sitä yleiskokouksen istuntoa seuraavan säännönmukaisen istunnon päätyessä, jonka aikana heidät valittiin; ja samanaikaisesti nimettyjen jäsenten toisen kolmasosan toimikausi päättyy toisen sitä yleiskokouksen istuntoa seuraavan

III. *Intergovernmental Committee for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*

Article 8

1. An Intergovernmental Committee for the Protection of the Cultural and Natural Heritage of Outstanding Universal Value, called "the World Heritage Committee", is hereby established within the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. It shall be composed of 15 States Parties to the Convention, elected by States Parties to the Convention meeting in general assembly during the ordinary session of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. The number of States members of the Committee shall be increased to 21 as from the date of the ordinary session of the General Conference following the entry into force of this Convention for at least 40 States.

2. Election of members of the Committee shall ensure an equitable representation of the different regions and cultures of the world.

3. A representative of the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Rome Centre), a representative of the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and a representative of the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), to whom may be added, at the request of States Parties to the Convention meeting in general assembly during the ordinary sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, representatives of other intergovernmental or non-governmental organizations, with similar objectives, may attend the meetings of the Committee in an advisory capacity.

Article 9

1. The term of office of States members of the World Heritage Committee shall extend from the end of the ordinary session of the General Conference during which they are elected until the end of its third subsequent ordinary session.

2. The term of office of one-third of the members designated at the time of the first election shall, however, cease at the end of the first ordinary session of the General Conference following that at which they were elected; and the term of office of a further third of the members designated at the same time shall cease

säännönmukaisen istunnon päättyessä, jonka aikana heidät valittiin. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen puheenjohtaja valitsee näiden jäsenten nimet arvalla ensimmäisen vaalin jälkeen.

3. Komitean jäsenvaltioiden tulee valita edustajikseen kulttuuri- tai luonnonperinnön alalla päteviä henkilöitä.

10 artikla

1. Maailmanperintökomitea hyväksyy itse menettelytapasääntönsä.

2. Komitea voi milloin tahansa kutsua julkisia tai yksityisiä järjestöjä tahi yksityishenkilöitä koukkuksiinsa kuultaviksi erityisissä kysymyksissä.

3. Komitea voi asettaa toiminnalleen tarpeelliseksi katsomansa neuvoa-antavat toimielimet.

11 artikla

1. Tämän yleissopimuksen osapuolena olevan valtion tulee toimittaa Maailmanperintökomitealle mahdollisuuksiensa mukainen inventointi sellaisista alueellaan sijaitsevista kulttuuri- ja luonnonperintöön kuuluvista kohteista, jotka soveltuvat otettaviksi tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuun luetteloon. Tämän inventoinnin, jota ei ole pidettävä tyhjentyvänä, tulee sisältää asiakirjatiedot kyseisten kohteiden sijainnista ja merkityksestä.

2. Niiden inventointien pohjalta, joita valtiot toimittavat 1 kappaleen mukaisesti, komitea laatii, pitää ajan tasalla ja julkaisee "Maailmanperintöluettelo" nimistä luetteloa tämän yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa määriteltyyn kulttuuriperintöön ja luonnonperintöön osana kuuluvista kohteista, jotka se katsoo vahvistamallaan perusteilla yleismaailmallisesti erityisen arvokkaiksi. Ajanmukainen luettelo toimitetaan jakeluun vähintään joka toinen vuosi.

3. Kohteen ottaminen Maailmanperintöluetteloon vaatii asianomaisen valtion suostumuksen. Jos kohde sijaitsee alueella, jonka useampi kuin yksi valtio katsoo hallinto- tai tuomiovaltaansa kuuluvaksi, ei kohteen ottaminen tähän luetteloon millään tavoin vaikuta kiistapuolten oikeuksiin.

4. Komitea laatii, pitää ajan tasalla ja julkaisee olosuhteiden vaatiessa "Uhanalaisen maailmanperinnön luettelo" nimistä luetteloa niistä Maail-

at the end of the second ordinary session of the General Conference following that at which they were elected. The names of these members shall be chosen by lot by the President of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization after the first election.

3. States members of the Committee shall choose as their representatives persons qualified in the field of the cultural or natural heritage.

Article 10

1. The World Heritage Committee shall adopt its Rules of Procedure.

2. The Committee may at any time invite public or private organizations or individuals to participate in its meetings for consultation on particular problems.

3. The Committee may create such consultative bodies as it deems necessary for the performance of its functions.

Article 11

1. Every State Party to this Convention shall, in so far as possible, submit to the World Heritage Committee an inventory of property forming part of the cultural and natural heritage, situated in its territory and suitable for inclusion in the list provided for in paragraph 2 of this Article. This inventory, which shall not be considered exhaustive, shall include documentation about the location of the property in question and its significance.

2. On the basis of the inventories submitted by States in accordance with paragraph 1, the Committee shall establish, keep up to date and publish, under the title of "World Heritage List", a list of properties forming part of the cultural heritage and natural heritage, as defined in Articles 1 and 2 of this Convention, which it considers as having outstanding universal value in terms of such criteria as it shall have established. An updated list shall be distributed at least every two years.

3. The inclusion of a property in the World Heritage List requires the consent of the State concerned. The inclusion of a property situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State shall in no way prejudice the rights of the parties to the dispute.

4. The Committee shall establish, keep up to date and publish, whenever circumstances shall so require, under the title of "List of World

manperintöluettelossa olevista kohteista, joiden säilyttämiseksi on ryhdyttävä laajakantoisiin toimiin ja joiden hyväksi on pyydetty apua tämän yleissopimuksen mukaisesti. Tässä luettelossa on oltava arvio näiden toimien kustannuksista. Luetteloon saa ottaa vain sellaisia kulttuuri- ja luonnonperintöön kuuluvia kohteita, joita uhkaavat vakavat ja erityiset vaarat, kuten nopeutuneen rappeutumisen aiheuttama häviämishuuhka, laajakantoiset julkiset tai yksityiset hankkeet, taajamien tai matkailun nopea kehittäminen; maan käytössä tai omistussuhteissa tapahtuneiden muutosten aiheuttama tuhoutuminen; tuntemattomista syistä johtuvat suuret muutokset; eri syistä johtuva hylkääminen; aseellisen selkkauksen alkaminen tai uhka; suuronnettomuudet ja luonnonmullistukset; tuhoisat tulipalot, maanjäristykset, maanvyörymät; tulivuorenpurkaukset; vedenpinnan korkeuden muutokset, tulvat ja hyökyaallot. Komitea voi milloin tahansa kiireellisen tarpeen ilmetessä tehdä lisäksi Uhanalaisen maailmanperinnön luetteloon ja julkistaa tällaisen lisäyksen välittömästi.

5. Komitea määrittää ne perusteet, joilla kulttuuri- tai luonnonperintöön kuuluva kohde otetaan jompaankumpaan tämän artiklan 2 ja 4 kappaleessa mainittuun luetteloon.

6. Ennen pyynnön hylkäämistä kohteen ottamisesta jompaankumpaan tämän artiklan 2 ja 4 kappaleessa mainittuun luetteloon komitean on neuvoteltava sen sopimusvaltion kanssa, jonka alueella kyseinen kulttuuri- tai luonnonkohde sijaitsee.

7. Komitea koordinoi ja kannustaa asianomaisten valtioiden suostumuksella tämän artiklan 2 ja 4 kappaleessa tarkoitettujen luetteloiden laatimiseksi tarpeellisia selvityksiä ja tutkimusta.

12 artikla

Sen seikan, että jotakin kulttuuri- tai luonnonperintöön kuuluvaa kohdetta ei ole otettu kumpaankaan 11 artiklan 2 ja 4 kappaleessa mainittuun luetteloon, ei ole millään tavoin katsottava merkitsevän sitä, ettei kohde ole yleismaailmallisesti erityisen arvokas muista kuin näihin luetteloihin ottamisesta johtuvista syistä.

13 artikla

1. Maailmanperintökomitea vastaanottaa ja tutkii kansainvälistä apua koskevat pyynnöt, joita tämän yleissopimuksen osapuolina ovat valtiot

Heritage in Danger”, a list of the property appearing in the World Heritage List for the conservation of which major operations are necessary and for which assistance has been requested under this Convention. This list shall contain an estimate of the cost of such operations. The list may include only such property forming part of the cultural and natural heritage as is threatened by serious and specific dangers, such as the threat of disappearance caused by accelerated deterioration, large-scale public or private projects or rapid urban or tourist development projects; destruction caused by changes in the use or ownership of the land; major alterations due to unknown causes; abandonment for any reason whatsoever; the outbreak or the threat of an armed conflict; calamities and cataclysms; serious fires, earthquakes, landslides; volcanic eruptions; changes in water level, floods, and tidal waves. The Committee may at any time, in case of urgent need, make a new entry in the List of World Heritage in Danger and publicize such entry immediately.

5. The Committee shall define the criteria on the basis of which a property belonging to the cultural or natural heritage may be included in either of the lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of this article.

6. Before refusing a request for inclusion in one of the two lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of this article, the Committee shall consult the State Party in whose territory the cultural or natural property in question is situated.

7. The Committee shall, with the agreement of the States concerned, co-ordinate and encourage the studies and research needed for the drawing up of the lists referred to in paragraphs 2 and 4 of this article.

Article 12

The fact that a property belonging to the cultural or natural heritage has not been included in either of the two lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of Article 11 shall in no way be construed to mean that it does not have an outstanding universal value for purposes other than those resulting from inclusion in these lists.

Article 13

1. The World Heritage Committee shall receive and study requests for international assistance formulated by States Parties to this Conven-

tekevät alueillaan sijaitsevista kulttuuri- tai luonnonperintöön kuuluvista kohteista, jotka on otettu tai mahdollisesti soveltuvat otettaviksi 11 artiklan 2 ja 4 kappaleessa tarkoitettuihin luetteluihin. Sellaisten pyyntöjen tarkoituksena voi myös olla tällaisten kohteiden suojelemisen, säilyttämisen, esittelemisen tai elvyttämisen varmistaminen.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaiset kansainvälistä apua koskevat pyynnöt voivat koskea myös 1 ja 2 artiklassa määriteltyjen kulttuuri- tai luonnonkohteiden määrittämistä, milloin alustavat tutkimukset ovat osoittaneet lisätutkimukset aiheellisiksi.

3. Komitea päättää näiden pyyntöjen vaatimista toimista sekä tarvittaessa määrittelee kohteiden luonteen ja laajuuden sekä antaa omasta puolestaan oikeutuksen asianomaisen hallituksen kanssa sovittaville tarpeellisille järjestelyille.

4. Komitea määrää toimiensa tärkeysjärjestyksen. Se ottaa tällöin huomioon suojelua vaativan kohteen merkityksen maailman kulttuuri- ja luonnonperinnölle, tarpeen antaa kansainvälistä apua kohteelle, joka parhaiten edustaa jotakin luonnonympäristöä taikka maailman kansojen ominaispiirteitä ja historiaa, tehtävän työn kiireellisyyden, niiden valtioiden käytettävissä olevat voimavarat, joiden alueella uhanalainen kohde sijaitsee, sekä erityisesti sen, missä määrin nämä valtiot kykenevät omin avuin suojelemaan näitä kohteita.

5. Komitea laatii, pitää ajan tasalla ja julkaisee luetteloja niistä kohteista, joille kansainvälistä apua on annettu.

6. Komitea päättää tämän yleissopimuksen 15 artiklan mukaisesti perustettavan rahaston varojen käytöstä. Se tutkii keinoja näiden varojen kartuttamiseksi ja ryhtyy tätä varten kaikkiin tarkoituksenmukaisiin toimiin.

7. Komitea on yhteistyössä niiden kansainvälisten ja kansallisten, valtiollisten ja ei-valtiollisten järjestöjen kanssa, joilla on samanlaiset päämäärät kuin tällä yleissopimuksella. Ohjelmiensa ja hankkeidensa toteuttamiseksi komitea voi kääntyä tällaisten järjestöjen puoleen, erityisesti Kulttuuriomaisuuden säilyttämisen ja entistämisen kansainvälisen tutkimuskeskuksen (ICROM), Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälisen neuvoston (ICOMOS) sekä Luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevan kansainvälisen liiton (IUCN) samoin kuin julkisten ja yksityisten toimielinten sekä yksityishenkilöiden puoleen.

tion with respect to property forming part of the cultural or natural heritage, situated in their territories, and included or potentially suitable for inclusion in the lists referred to in paragraphs 2 and 4 of Article 11. The purpose of such requests may be to secure the protection, conservation, presentation or rehabilitation of such property.

2. Requests for international assistance under paragraph 1 of this article may also be concerned with identification of cultural or natural property defined in Articles 1 and 2, when preliminary investigations have shown that further inquiries would be justified.

3. The Committee shall decide on the action to be taken with regard to these requests, determine where appropriate, the nature and extent of its assistance, and authorize the conclusion, on its behalf, of the necessary arrangements with the government concerned.

4. The Committee shall determine an order of priorities for its operations. It shall in so doing bear in mind the respective importance for the world cultural and natural heritage of the property requiring protection, the need to give international assistance to the property most representative of a natural environment or of the genius and the history of the peoples of the world, the urgency of the work to be done, the resources available to the States on whose territory the threatened property is situated and in particular the extent to which they are able to safeguard such property by their own means.

5. The Committee shall draw up, keep up to date and publicize a list of property for which international assistance has been granted.

6. The Committee shall decide on the use of the resources of the Fund established under Article 15 of this Convention. It shall seek ways of increasing these resources and shall take all useful steps to this end.

7. The Committee shall co-operate with international and national governmental and non-governmental organizations having objectives similar to those of this Convention. For the implementation of its programmes and projects, the Committee may call on such organizations, particularly the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (the Rome Centre), the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), as well as on public and private bodies and individuals.

8. Komitean päätökset on tehtävä läsnäolevien ja äänestykseen osallistuvien jäsenten kahden kolmasosan enemmistöllä. Komitea on päätösvaltainen, kun sen jäsenten enemmistö on läsnä.

14 artikla

1. Maailmanperintökomiteaa avustaa sihteeristö, jonka nimittää Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja.

2. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja, käyttäen mahdollisimman suuressa määrin hyväkseen Kulttuuriomaisuuden säilyttämisen ja entistämisen kansainvälisen tutkimuskeskuksen (ICCROM), Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälisen neuvoston (ICOMOS) sekä Luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevan kansainvälisen liiton (IUCN) palveluksia näiden toimialaan ja asiantuntemukseen kuuluvilla aloilla, laatii komitean asiakirjat ja komitean kokousten työjärjestyksen sekä vastaa komitean päätösten toteuttamisesta.

IV. Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelurahasto

15 artikla

1. Täten perustetaan yleismaailmallisesti erityisen arvokkaan maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelurahasto, nimeltään "Maailmanperintörahas"to".

2. Rahasto toimii sääderahastona Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön talousohjesäännön määräysten mukaisesti.

3. Rahaston varat koostuvat:

a) tämän yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden suorittamista pakollisista ja vapaaehtoisista maksusuuksista;

b) avustuksista, lahjoituksista tai testamentinsaannoista, jotka on saatu:

(i) muilta valtioilta;

(ii) Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestöltä, muilta Yhdistyneiden Kansakuntien erityisjärjestöiltä, etenkin Yhdistyneiden Kansakuntien kehitysohjelmalta tai muilta hallitustenvälisiltä järjestöiltä;

(iii) julkisilta tai yksityisiltä toimielimiltä tai yksityishenkilöiltä;

c) rahaston varoille kertyvistä koroista;

8. Decisions of the Committee shall be taken by a majority of two-thirds of its members present and voting. A majority of the members of the Committee shall constitute a quorum.

Article 14

1. The World Heritage Committee shall be assisted by a Secretariat appointed by the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

2. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, utilizing to the fullest extent possible the services of the International Centre for the Study of the Preservation and the Restoration of Cultural Property (the Rome Centre), the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) in their respective areas or competence and capability, shall prepare the Committee's documentation and the agenda of its meetings and shall have the responsibility for the implementation of its decisions.

IV. Fund for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage

Article 15

1. A Fund for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of Outstanding Universal Value, called "the World Heritage Fund", is hereby established.

2. The Fund shall constitute a trust fund, in conformity with the provisions of the Financial Regulations of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

3. The resources of the Fund shall consist of:

(a) compulsory and voluntary contributions made by the States Parties to this Convention,

(b) contributions, gifts or bequests which may be made by:

(i) other States;

(ii) the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, other organizations of the United Nations system, particularly the United Nations Development Programme or other intergovernmental organizations;

(iii) public or private bodies or individuals;

(c) any interest due on the resources of the Fund;

d) varoista, jotka on saatu rahaston hyväksi järjestetyistä keräyksistä ja tilaisuuksista; sekä

e) kaikista muista Maailmanperintökomitean laatimien rahaston sääntöjen sallimista lähteistä.

4. Rahastoon suoritettuja maksuosuuksia sekä muunlaista komitean käytettäväksi asetettua apua voidaan käyttää ainoastaan komitean määrittelemiin tarkoituksiin. Komitea voi vastaanottaa avustuksia, jotka on tarkoitettu ainoastaan tiettyä ohjelmaa tai hanketta varten edellyttäen, että komitea on päättänyt tällaisen ohjelman tai hankkeen toteuttamisesta. Rahastolle annettuihin avustuksiin ei saa liittää minkäänlaisia poliittisia ehtoja.

16 artikla

1. Tämän yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot sitoutuvat, vaikuttamatta vapaaehtoiisiin lisäavustuksiin, suorittamaan säännöllisesti joka toinen vuosi Maailmanperintörahastoon maksuosuuksia, joiden määrän, kaikkiin valtioihin sovellettavana yhtäläisenä prosenttiosuutena vahvistaa Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen istuntojen aikana kokoontuva yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden yleisistunto. Tähän yleisistunnon päätökseen vaaditaan niiden läsnäolevien ja äänestykseen osallistuvien sopimusvaltioiden enemmistö, jotka eivät ole antaneet tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua selitystä. Yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden pakollinen maksuosuus ei saa missään tapauksessa olla enempää kuin 1 % Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön varsinaiseen talousarvion mukaisesta maksuosuudesta.

2. Tämän yleissopimuksen 31 artiklassa tai 32 artiklassa tarkoitettu valtio voi kuitenkin antaa ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettämisen yhteydessä selityksen siitä, etteivät tämän artiklan 1 kappaleen määräykset ole sitä sitovia.

3. Yleissopimuksen osapuolena oleva valtio, joka on antanut tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua selityksen, voi milloin tahansa peruuttaa sanotun selityksen tiedottamalla tästä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajalle. Selityksen peruutus ei kuitenkaan vapauta asianomaisia valtioita pakollisen maksuosuuden suorittamisesta ennen yleissopimuksen osapuolena olevien valtioiden seuraavaa yleisistuntoa.

(d) funds raised by collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund; and

(e) all other resources authorized by the Fund's regulations, as drawn up by the World Heritage Committee.

4. Contributions to the Fund and other forms of assistance made available to the Committee may be used only for such purposes as the Committee shall define. The Committee may accept contributions to be used only for a certain programme or project, provided that the Committee shall have decided on the implementation of such programme or project. No political conditions may be attached to contributions made to the Fund.

Article 16

1. Without prejudice to any supplementary voluntary contribution, the States Parties to this Convention undertake to pay regularly, every two years, to the World Heritage Fund, contributions, the amount of which, in the form of a uniform percentage applicable to all States, shall be determined by the General Assembly of States Parties to the Convention, meeting during the sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. This decision of the General Assembly requires the majority of the States Parties present and voting, which have not made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article. In no case shall the compulsory contribution of States Parties to the Convention exceed 1 % of the contribution to the Regular Budget of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

2. However, each State referred to in Article 31 or in Article 32 of this Convention may declare, at the time of the deposit of its instruments of ratification, acceptance or accession, that it shall not be bound by the provisions of paragraph 1 of this Article.

3. A State Party to the Convention which has made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article may at any time withdraw the said declaration by notifying the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. However, the withdrawal of the declaration shall not take effect in regard to the compulsory contribution due by the State until the date of the subsequent General Assembly of States Parties to the Convention.

4. Jotta komitea voisi suunnitella toimintonsa tehokkaasti, on tämän yleissopimuksen osapuoliena olevien valtioiden, jotka ovat antaneet tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun selityksen, suoritettava maksuosuutensa säännöllisesti, vähintään joka toinen vuosi, ja tämän maksuosuuden tulisi olla vähintään yhtä suuri kuin ne maksuosuudet, jotka niiden olisi ollut suoritettava, jos tämän artiklan 1 kappaleen määräykset olisivat olleet niitä sitovia.

5. Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio, jonka kuluvan vuoden tai sitä välittömästi edeltäneen kalenterivuoden pakolliset tai vapaaehtoiset maksuosuudet ovat myöhässä, ei ole vaalikelpoinen Maailmanperintökomitean jäseneksi, joskaan tätä määräystä ei sovelleta ensimmäiseen vaaliin. Tällaisen jo komitean jäsenenä olevan valtion toimikausi päättyy tämän yleissopimuksen 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettujen vaalien yhteydessä.

17 artikla

Tämän yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot harkitsevat tai edistävät sellaisten kansallisten, julkisten ja yksityisten säätiöiden tai yhdistysten perustamista, joiden tarkoituksena on hankkia lahjoituksia tämän yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa määritellyn kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista varten.

18 artikla

Tämän yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot antavat apuaan kansainvälisille varainkeruukampanjoille, joita järjestetään Maailmanperintökomitean hyväksi Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön alaisuudessa. Ne edesauttavat keräyksiä, joita 15 artiklan 3 kappaleessa mainitut toimieliimet järjestävät tätä tarkoitusta varten.

V. Kansainvälistä apua koskevat ehdot ja menettelytavat

19 artikla

Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi pyytää kansainvälistä apua alueellaan sijaitsevaa yleismaailmallisesti erityisen arvokasta kulttuuri- tai luonnonperintöä varten. Sen on liitettävä pyyntöönsä ne 21 artiklassa määrätyt tiedot ja asiakirjat, jotka sillä on hallussaan ja jotka edesauttavat komiteaa päätöksen teossa.

4. In order that the Committee may be able to plan its operations effectively, the contributions of States Parties to this Convention which have made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article, shall be paid on a regular basis, at least every two years, and should not be less than the contributions which they should have paid if they had been bound by the provisions of paragraph 1 of this Article.

5. Any State Party to the Convention which is in arrears with the payment of its compulsory or voluntary contribution for the current year and the calendar year immediately preceding it shall not be eligible as a Member of the World Heritage Committee, although this provision shall not apply to the first election. The terms of office of any such State which is already a member of the Committee shall terminate at the time of the elections provided for in Article 8, paragraph 1 of this Convention.

Article 17

The States Parties to this Convention shall consider or encourage the establishment of national, public and private foundations or associations whose purpose is to invite donations for the protection of the cultural and natural heritage as defined in Articles 1 and 2 of this Convention.

Article 18

The States Parties to this Convention shall give their assistance to international fundraising campaigns organized for the World Heritage Fund under the auspices of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. They shall facilitate collections made by the bodies mentioned in paragraph 3 of Article 15 for this purpose.

V. Conditions and arrangements for international assistance

Article 19

Any State Party to this Convention may request international assistance for property forming part of the cultural or natural heritage of outstanding universal value situated within its territory. It shall submit with its request such information and documentation provided for in Article 21 as it has in its possession and as will enable the Committee to come to a decision.

20 artikla

Jollei 13 artiklan 2 kappaleen, 22 artiklan c kohdan ja 23 artiklan määräyksistä muuta johdu, voidaan tämän yleissopimuksen mukaista kansainvälistä apua myöntää vain sellaista kulttuuri- ja luonnonperintöön kuuluvaa kohdetta varten, jonka Maailmanperintökomitea on päättänyt tai voi päättää otettavaksi jompaankumpaan 11 artiklan 2 ja 4 kappaleessa mainittuun luetteloon.

21 artikla

1. Maailmanperintökomitea määrittelee menettelytavan, jolla sille esitetyt kansainvälistä apua koskevat pyynnöt käsitellään, ja tarkentaa pyynnön sisällön, josta tulee ilmetä suunnitteilla oleva hanke, sen vaatimat työt ja niiden arvioidut kustannukset, hankkeen kiireellisyys, sekä perustelut siihen, miksi apua pyytävän valtion omat voimavarat eivät riitä kattamaan kaikkia kustannuksia. Näiden pyyntöjen tueksi on mahdollisuuksien mukaan liitettävä asiantuntijalausunnat.

2. Komitea antaa mahdollisten toimien kiireellisyyden vuoksi etusijan suuronnettomuuksien tai luonnonmullistusten takia esitetyille pyynnöille ja käsittelee ne välittömästi; komitealla tulisi olla käytettävissään vararahasto tällaisia odottamattomia menoja varten.

3. Ennen päätöksen tekoa komitea toteuttaa tarpeellisiksi katsomansa selvitykset ja neuvottelut.

22 artikla

Maailmanperintökomitean myöntämä apu voi olla seuraavanlaista:

a) selvityksiä, jotka koskevat tämän yleissopimuksen 11 artiklan 2 ja 4 kappaleen mukaisen kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta, säilyttämisestä, esittelemisestä ja elvyttämisestä aiheutuvia taiteellisia, tieteellisiä ja teknisiä ongelmia;

b) asiantuntijoiden, teknisen henkilöstön ja ammattitaitoisen työvoiman hankkimista hyväksytyyn työn asianmukaisen suorittamisen varmistamiseksi;

c) henkilökunnan ja erikoistyövoiman kaikilla tasoilla tapahtuvaa koulutusta, jolla valmenetaan kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämistä, suojelemista, säilyttämistä, esittelemistä ja elvyttämistä koskeviin tehtäviin;

d) sellaisen välineistön hankkimista, jota asianomaisella valtiolla itsellään ei ole tai jota se ei pysty hankkimaan;

Article 20

Subject to the provisions of paragraph 2 of Article 13, sub-paragraph (c) of Article 22 and Article 23, international assistance provided for by this Convention may be granted only to property forming part of the cultural and natural heritage which the World Heritage Committee has decided, or may decide, to enter in one of the lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of Article 11.

Article 21

1. The World Heritage Committee shall define the procedure by which requests to it for international assistance shall be considered and shall specify the content of the request, which should define the operation contemplated, the work that is necessary, the expected cost thereof, the degree of urgency and the reasons why the resources of the State requesting assistance do not allow it to meet all the expenses. Such requests must be supported by experts' reports whenever possible.

2. Requests based upon disasters or natural calamities should, by reasons of the urgent work which they may involve, be given immediate, priority consideration by the Committee, which should have a reserve fund at its disposal against such contingencies.

3. Before coming to a decision, the Committee shall carry out such studies and consultations as it deems necessary.

Article 22

Assistance granted by the World Heritage Committee may take the following forms:

(a) studies concerning the artistic, scientific and technical problems raised by the protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage, as defined in paragraphs 2 and 4 of Article 11 of this Convention;

(b) provision of experts, technicians and skilled labour to ensure that the approved work is correctly carried out;

(c) training of staff and specialists at all levels in the field of identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage;

(d) supply of equipment which the State concerned does not possess or is not in a position to acquire;

e) matalakorkoisia tai korottomia lainoja, joilla voi olla pitkä takaisinmaksuaika;

f) poikkeustapauksissa ja erityisistä tukien myöntämisestä, joita ei tarvitse maksaa takaisin.

23 artikla

Maailmanperintökomitea voi myös antaa kansainvälistä apua kansallisille tai alueellisille koulutuskeskuksille, joissa valmennetaan henkilökuntaa ja erikoistyövoimaa kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämisestä, suojelemisesta, säilyttämisestä, esittelemisestä ja elvyttämistä koskeviin kaittasoiisiin tehtäviin.

24 artikla

Laajakantoisen kansainvälisen avun on perustuttava yksityiskohtaisiin tieteellisiin, taloudellisiin ja teknisiin selvityksiin. Näissä selvityksissä on käytettävä kehittyneimpiä keinoja luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelemisessa, säilyttämisessä, esittelemisessä ja elvyttämisessä sekä noudatettava tämän yleissopimuksen päämääriä. Selvityksissä on myös tutkittava keinoja asianomaisessa valtiossa tarjolla olevien voimavarojen tarkoituksenmukaiseksi käyttämiseksi.

25 artikla

Kansainvälinen yhteisö suorittaa pääsääntöisesti ainoastaan osan välttämättömien töiden aiheuttamista kustannuksista. Kansainvälistä apua saavan valtion oman osuuden on oltava olennainen osa ohjelmaan tai hankkeeseen käytettävistä voimavaroista, paitsi milloin sen omat voimavarat eivät tähän riitä.

26 artikla

Maailmanperintökomitean ja apua saavan valtion tulee tekemässään sopimuksessa määrittellä ne ehdot, joilla ohjelmaa tai hanketta, jota varten apua tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti annetaan, on toteutettava. Tällaista kansainvälistä apua saava valtio on velvollinen jatkamaan näin vaalitun kohteen suojelemista, säilyttämisestä ja esittelemistä sopimuksessa asetettujen ehtojen mukaisesti.

VI. Kasvatusohjelmat

27 artikla

1. Jokainen tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio pyrkii kaikkiin asianmukaisiin keinoin

(e) low-interest or interest-free loans which might be repayable on a long-term basis;

(f) the granting, in exceptional cases and for special reasons, of non-repayable subsidies.

Article 23

The World Heritage Committee may also provide international assistance to national or regional centres for the training of staff and specialists at all levels in the field of identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage.

Article 24

International assistance on a large scale shall be preceded by detailed scientific, economic and technical studies. These studies shall draw upon the most advanced techniques for the protection, conservation, presentation and rehabilitation of the natural and cultural heritage and shall be consistent with the objectives of this Convention. The studies shall also seek means of making rational use of the resources available in the State concerned.

Article 25

As a general rule, only part of the cost of work necessary shall be borne by the international community. The contribution of the State benefiting from international assistance shall constitute a substantial share of the resources devoted to each programme or project, unless its resources do not permit this.

Article 26

The World Heritage Committee and the recipient State shall define in the agreement they conclude the conditions in which a programme or project for which international assistance under the terms of this Convention is provided, shall be carried out. It shall be the responsibility of the State receiving such international assistance to continue to protect, conserve and present the property so safeguarded, in observance of the conditions laid down by the agreement.

VI. Educational programmes

Article 27

1. The States Parties to this Convention shall endeavour by all appropriate means, and in

sekä erityisesti kasvatus- ja tiedotusohjelmin lujittamaan kansalaistensa arvontoa ja kunnioitusta tämän yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa määriteltyä kulttuuri- ja luonnonperintöä kohtaan.

2. Se sitoutuu laajalti tiedottamaan kansalaisilleen tätä perintöä uhkaavista vaaroista sekä tämän yleissopimuksen päämäärien toteuttamistavoimista.

28 artikla

Tämän yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden, jotka saavat yleissopimuksen mukaista kansainvälistä apua, on ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin tehdäkseen tunnetuksi sen perinnön merkityksen, jota varten apua on saatu, sekä sen osuuden, joka tällaisella avulla on ollut.

VII. Kertomukset

29 artikla

1. Tämän yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden on niissä kertomuksissaan, jotka ne toimittavat Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatustiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokoukselle sen määräämänä aikana ja sen määräämällä tavalla, tehtävä selkoa antamistaan säädöksistä ja hallinnollisista määräyksistä sekä muista toimenpiteistä, joihin ne ovat ryhtyneet tämän yleissopimuksen soveltamiseksi, samoin kuin tällä alalla saaduista kokemuksista.

2. Nämä kertomukset annetaan Maailmanperintökomitealle tiedoksi.

3. Komitea antaa kertomuksen toiminnastaan jokaisessa Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatustiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen säännönmukaisessa istunnossa.

VIII. Loppumääräykset

30 artikla

Tämä yleissopimus on tehty arabian, englannin, espanjan, ranskan ja venäjän kielellä, jotka viisi tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia.

31 artikla

1. Tämä yleissopimus on Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatustiede- ja kulttuurijärjestön jäsenvaltioiden ratifioitavissa tai hyväksyttävissä valtiosääntöjensä mukaisessa järjestyksessä.

particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect by their peoples of the cultural and natural heritage defined in Articles 1 and 2 of the Convention.

2. They shall undertake to keep the public broadly informed of the dangers threatening this heritage and of activities carried on in pursuance of this Convention.

Article 28

States Parties to this Convention which receive international assistance under the Convention shall take appropriate measures to make known the importance of the property for which assistance has been received and the rôle played by such assistance.

VII. Reports

Article 29

1. The States Parties to this Convention shall, in the reports which they submit to the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on dates and in a manner to be determined by it, give information on the legislative and administrative provisions which they have adopted and other action which they have taken for the application of this Convention, together with details of the experience acquired in this field.

2. These reports shall be brought to the attention of the World Heritage Committee.

3. The Committee shall submit a report on its activities at each of the ordinary sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

VIII. Final clauses

Article 30

This Convention is drawn up in Arabic, English, French, Russian and Spanish, the five texts being equally authoritative.

Article 31

1. This Convention shall be subject to ratification or acceptance by States members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in accordance with their respective constitutional procedures.

2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

32 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna kaikkien niiden Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön jäsenyyteen kuulumattomien valtioiden liittymistä varten, jotka järjestön yleiskokous kutsuu siihen liittymään.

2. Liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

33 artikla

Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta vain niiden valtioiden osalta, jotka ovat tallettaneet asianomaisen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa sinä päivänä tai sitä aikaisemmin. Se tulee voimaan muun valtion osalta kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun tämän ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

34 artikla

Seuraavat määräykset koskevat niitä tämän yleissopimuksen osapuolina olevia valtioita, joilla on liittovaltiollinen tai moniyksikköinen hallitusmuoto:

a) tämän yleissopimuksen niiden määräysten osalta, joiden täytäntöönpano kuuluu liittovaltiollisen tai keskitetyn lainsäädäntäelimen lainkäyttövallan piiriin, liitto- tai keskushallituksen velvollisuudet ovat samat kuin niiden sopimusvaltioiden, jotka eivät ole liittovaltioita;

b) tämän yleissopimuksen niiden määräysten osalta, joiden täytäntöönpano kuuluu sellaisten yksittäisten lakiasäätävien osavaltioiden, maiden, maakuntien tai kanttonien lainkäyttövallan piiriin, joita liittovaltion hallitusmuoto ei velvoita ryhtymään lainsäädäntötoimiin, liittohallituksen on tiedotettava näiden osavaltioiden, maiden, maakuntien tai kanttonien asianomaisille viranomaisille sanotuista sopimusmääräyksistä sekä annettava suosituksensa niiden hyväksymiseksi.

35 artikla

1. Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi irtisanoutua yleissopimuksesta.

2. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 32

1. This Convention shall be open to accession by all States not members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization which are invited by the General Conference of the Organization to accede to it.

2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 33

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the twentieth instrument of ratification, acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited their respective instruments of ratification, acceptance or accession on or before that date. It shall enter into force with respect to any other State three months after the deposit of its instrument or ratification, acceptance or accession.

Article 34

The following provisions shall apply to those States Parties to this Convention which have a federal or non-unitary constitutional system:

(a) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of the federal or central legislative power, the obligations of the federal or central government shall be the same as for those States Parties which are not federal States;

(b) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of individual constituent States, countries, provinces or cantons that are not obliged by the constitutional system of the federation to take legislative measures, the federal government shall inform the competent authorities of such States, countries, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

Article 35

1. Each State Party to this Convention may denounce the Convention.

2. Irtisanoutumisesta on ilmoitettava kirjallisesti asiakirjalla, joka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

3. Irtisanoutuminen tulee voimaan kahden toista kuukauden kuluttua irtisanomiskirjan vastaanottamisesta. Se ei koske irtisanoutuvan valtion taloudellisia velvoitteita ennen sitä päivää, jolloin irtisanoutuminen tulee voimaan.

36 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja ilmoittaa järjestön jäsenvaltioille, 32 artiklassa tarkoitetuille järjestöön kuulumattomille valtioille sekä Yhdistyneille Kansakunnille kaikista 31 ja 32 artiklassa tarkoitetuista ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen tallettamisista sekä 35 artiklassa tarkoitetuista irtisanoutumisista.

37 artikla

1. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous voi tarkistaa tätä yleissopimusta. Tällainen tarkistus on kuitenkin vain niitä valtioita sitova, jotka tulevat tarkistetun yleissopimuksen osapuoliksi.

2. Jos yleiskokous hyväksyy uuden yleissopimuksen, jolla kokonaan tai osittain tarkistetaan tätä yleissopimusta, se lakkaa olemasta avoinna ratifioimista, hyväksymistä tai liittymistä varten siitä päivästä, jolloin uusi tarkistuksen sisältävä yleissopimus tulee voimaan, ellei uudessa yleissopimuksessa toisin määrätä.

38 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti tämä yleissopimus rekisteröidään Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan pyynnöstä.

Tehty Pariisissa 23 päivänä marraskuuta 1972 kahtena, yleiskokouksen 17. istunnon puheenjohtajan sekä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan allekirjoittamana alkuperäiskappaleena, jotka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön arkistoon ja joiden oikeiksi todistetut jäljennökset toimitetaan kai-

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation. It shall not affect the financial obligations of the denouncing State until the date on which the withdrawal takes effect.

Article 36

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States members of the Organization, the States not members of the Organization which are referred to in Article 32, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, or accession provided for in Articles 31 and 32, and of the denunciations provided for in Article 35.

Article 37

1. This Convention may be revised by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Any such revision shall, however, bind only the States which shall become Parties to the revising convention.

2. If the General Conference should adopt a new convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new convention otherwise provides, this Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession, as from the date on which the new revising convention enters into force.

Article 38

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Done in Paris, this twenty-third day of November 1972, in two authentic copies bearing the signature of the President of the seventeenth session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and

kille 31 ja 32 artiklassa tarkoitetuille valtioille
sekä Yhdistyneille Kansakunnille.

Cultural Organization, and certified true copies
of which shall be delivered to all the States
referred to in Articles 31 and 32 as well as to the
United Nations.

(Allekirjoitukset)

(Signatures)